

www.nvsp.nl

Website voor Sjögren-patiënten

Het syndroom van Sjögren is een auto-immuunziekte die zich uit als een chronische ontsteking van de traan- en speekselklieren. Ook in andere organen kunnen ontstekingen voorkomen. Het syndroom van Sjögren komt tamelijk veel voor met een incidentie van circa 1 op 500 in de bevolking. De ziekte kan op vrijwel elke leeftijd beginnen, maar is bij kinderen zeldzaam.

De oorzaak van het syndroom van Sjögren is niet bekend. Erfelijke eigenschappen spelen zeker een rol, maar welke dit zijn is nog onduidelijk. Daarnaast zijn ook andere invloeden van betekenis, onder andere virusinfecties. Het syndroom van Sjögren kan daarom niet als een erfelijke ziekte worden beschouwd. De ziekte is niet te voorkomen door iets niet te doen of iets na te laten.

Patiënten met het syndroom van Sjögren kunnen zich aansluiten bij de Nationale Vereniging Sjögren Patiënten. Zij kunnen dat online doen op de website van de vereniging, www.nvsp.nl, waarop niet alleen veel infor-

matie over de ziekte is te vinden, maar waarop ook een platform voor de leden wordt aangeboden in de vorm van bijeenkomsten en het uitgegeven van een kwartaalblad. De website kent een discussieforum, een lijst met relevante links naar binnen- en buitenlandse websites, een overzicht van geneesmiddelen ter bestrijding van de symptomen en de gegevens van diverse patiëntenorganisaties. Tevens kunnen er via de website folders en brochures worden besteld.

De voornaamste doelstelling van de Nationale Vereniging Sjögren Patiënten is behartiging en bestrijding van het onbegrip voor de problemen van de patiënten en van de onbekendheid met de ziekte, niet alleen in de naaste omgeving van de patiënt maar ook in medische wereld. In het verlengde van deze doelstelling ligt het verzamelen van zoveel mogelijk informatie over de ziekte en het doorgeven hiervan aan de patiënten. Ook streeft de vereniging naar de bevordering van wetenschappelijk onderzoek naar het syndroom.

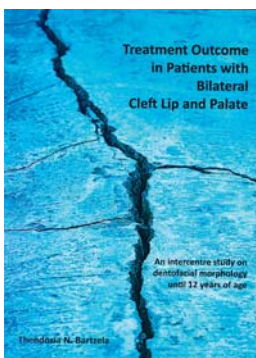
Bilaterale schisis

De informatie uit dit longitudinale en cross-sectionele onderzoek naar de dentale en skeletale ontwikkeling van kinderen met een complete bilaterale schisis, waarbij ook gebitsagenesieën en de patronen van hypodontie werden bestudeerd, is bruikbaar in de voorlichting van de patiënt, maar ook als vergelijkingsmateriaal voor andere schisiscentra.

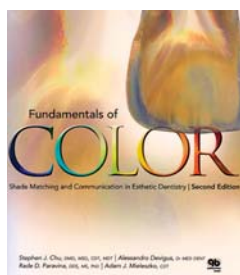
Voor het onderzoek werd gekozen voor een multicenter setting (Nijmegen, Gotenburg en Oslo) met een grote steekproef ($n = 83-240$ kinderen). Uit de resultaten bleek dat de gemiddelde tandboogrelaties van de 3 centra vergelijkbaar waren op 6-, 9- en 12-jarige leeftijd (range = 2,20-2,72 op een schaal van 1-5, waarbij 5 de laagste score was). Uitstellen van sluiting van het harde palatum en prechirurgische orthopedie bleken niet voordelig te zijn op de langere termijn. Het uitvoeren van een osteotomie van de premaxilla tijdens het sluiten van de kaakspleet bleek geassocieerd met een iets slechtere tandboogrelatiescore tussen de 9 en 12 jaar.

Bij ongeveer 60% van de kinderen ($n = 240$) werd agenesie van 1 of meerdere gebitselementen aangetroffen. Het meest kwam gelijktijdige agenesie van gebitselementen 12, 22, 15, 25, 35 en 45 voor. Oligodontie kwam bij 9 kinderen voor. In de discussie gaat Bartzela in op de mogelijke (genetische) factoren die bijdragen aan de agenesieën bij complete bilaterale schisis. Hij adviseert dan ook bij de groep schisispatiënten met oligodontie een genetische analyse in combinatie met een accurate vaststelling van het agenesiepatroon uit te voeren, zodat mogelijke loci voor complete bilaterale schisis kunnen worden achterhaald.

Uit het cefalometrische onderzoek bleek een vergelijkbare goede morfologi, met verschillen in de maxillaire groei en de variabelen gerelateerd aan de stand van de incisieven in de bovenkaak. Omdat de behandelresultaten van de centra slechts beperkt verschillen zullen pas definitieve conclusies worden getrokken voor het behandelprotocol als uit de gegevens van dezelfde kinderen op volwassen leeftijd blijkt dat er relevante significante verschillen zijn die de kosteneffectiviteit als ook de levenskwaliteit verbeteren.

T.N. Bartzela. Treatment outcome in patients with bilateral cleft lip and palate. An intercentre study on dentofacial morphology until 12 years of age
Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen, 2011
174 bl. ISBN 978 90 8570 752 3

S.J. Chu, A. Devigus, R.D. Paravina, A.J. Mielezsko. Fundamentals of color. Shade matching and communication in esthetic dentistry. New Malden: Quintessence Publishing Co. Ltd., 2011. 157 bl., geïll. £ 46.00. ISBN 978 0 86715 497 9

Kleur in esthetische tandheelkunde

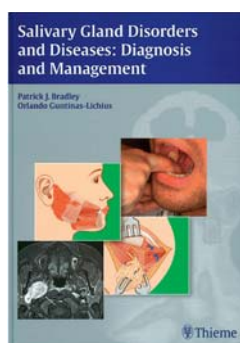
Dit boek is geschreven voor tandartsen en tandtechnici, met als doel meer begrip te krijgen over kleuren. Het boek is logisch opgebouwd. Ieder hoofdstuk gaat in op de aspecten van kleur en de gereedschappen om gebitselementen te kunnen definiëren aan de hand van kleur en om kunstelementen of delen daarvan te maken die passen bij de omgevende gebitselementen.

Het boek begint de basale kennis van kleur. Daarna volgt de verschillende aspecten die van invloed zijn op de kleur en hoe men de situatie kan verbeteren om een kleur te bepalen. Als logisch gevolg wordt daarna beschreven hoe tegenwoordig kleurbepalingen plaatsvinden en komen moderne technieken met geavanceerde apparatuur om de kleur vast te leggen aan bod. De voor- en nadelen van de verschillende methoden worden uitgebreid besproken en uitgelegd. Het belang van de dentale fotografie wordt benadrukt en de basale ingrediënten van de digitale camera worden uitgelegd. De auteurs vinden dentale

fotografie een zeer belangrijk instrument om te kunnen communiceren met een tandtechnicus. Daarnaast is het ook voor de tandtechnicus handig bij het maken van de restauraties in combinatie met de kleurenmeters.

Het hoofdstuk over materiaalselectie is erg interessant. Er wordt besproken hoe met composieten kan worden gewerkt om kleuren te kopiëren. Ook komt in dit hoofdstuk de keuze van huidige keramische materialen voor diverse restauraties aan bod. Tot slot volgen 7 stappen die nodig zijn om voorspelbaar naar een bevredigend kleurresultaat te komen. Twaalf erg fraaie en succesvolle casussen, variërend van een enkele tandvervanging tot meerdere gebitselementen, bewijzen dat dit systeem werkt.

Concluderend: het boek is zeer fraai en erg mooi uitgevoerd en geeft de geïnteresseerde lezer de basiskennis over kleuren en materialen. Met andere woorden: een boek over de fundamentele met betrekking tot kleuren in de esthetische tandheelkunde.

P.J. Bradley, O. Guntinas-Lichius. Salivary gland disorders and diseases: diagnosis and management. Stuttgart/New York: Thieme, 2011. 486 bl., geïll. € 149,99. ISBN 978 3 13 146491 0

Europees standaardwerk over speekselklieren

De basis voor dit fraaie speekselklierenboek werd gelegd in 2002, tijdens het eerste congres over speekselklierpathologie in Europa. Het resultaat is een bijna 500 pagina's tellend boek, geschreven door 52 verschillende Europese auteurs. Het boek heeft een logische opbouw en bestaat uit 6 verschillende delen met in totaal 46 hoofdstukken. De delen zijn gemakkelijk te onderscheiden door het gebruik van verschillende kleuren.

Na de normale anatomie en werking van de speekselklieren in het eerste deel komen afwijkingen bij kinderen en fysiologische veranderingen aan bod. De 2 secties daarna behandelen achtereenvolgens de benigne en maligne afwijkingen. Tot slot worden in de laatste sectie diverse losse onderwerpen behandeld zoals levenskwaliteit, regeneratie van speekselklieren en recente moleculair-biologische ontwikkelingen.

Een breed scala aan onderwerpen op het gebied van de speekselklieren passeert de revue, zoals embryologie, beeldvorming van speekselklieren, cytologie, kwijlen en droge

mond. Ook neoplasmata, ontstekingen en traumata van de speekselklieren worden behandeld. Verder komen in het boek moderne chirurgische technieken bij benigne en maligne afwijkingen en effecten van radiotherapie aan bod.

Ondanks de grote hoeveelheid onderwerpen en het aantal auteurs is het de redacteurs en de uitgever gelukt een eenheid van het boek te maken. Paarse kaders met een uitroepeteken ervoor geven de essentie van iedere pagina weer. Ook staat aan het einde van iedere hoofdstuk een overzicht met helder geformuleerde hoofdpunten en een actuele referentielijst.

Al met al is het met honderden zinvolle illustraties verrijkte boek een zeer welkom aanvulling op de reeds bestaande literatuur en ben ik blij met een exemplaar onder handbereik. 'Salivary gland disorders and diseases: diagnosis and management' is daarom ook een 'must have' voor kaakchirurgen, kno-artsen en tandartsen met affiniteit met speeksel.